

ANA TEMA¹

2. Madde

Aile içi şiddet

(Son güncelleme: 20/09/2021)

Giriş

Fiziksel saldırıdan, ekonomik, duygusal ve sözlü istismara kadar çeşitli türleri olan aile içi şiddet sorunu, tekil bir davanın koşullarını aşan bir niteliğe sahiptir. Aile içi şiddet, bütün üye Devletleri değişik ölçülerde etkileyen, kişisel ilişkilerde ya da kapalı çevrelerde yaşandığı için çoğunlukla kamusal alanda su yüzüne çıkmayan ve mağdurların çoğunluğu açık ara kadın olsa da farklı aile üyelerini etkileyen genel bir sorundur (*Kurt /Avusturya* [BD], 2021, § 161). Bu bağlamda, aile içi şiddet mağduru çocuklar özellikle savunmasız bir durumdadır ve Devlet tarafından korunma hakkına haizdirler (*a.g.e.*, § 163).

Kısaca devletin yükümlülükleri

2. Madde esas yönü:

- Kişiye yönelik eylemleri caydırıcı somut bir ceza mevzuatı oluşturmak ve ihlalleri caydırmak, önlemek ve cezalandırmak için oluşturulan kolluk kuvvetleri mekanizmasına dayanmak suretiyle yaşama hakkını güvence altına alma yükümlülüğü (*Opuz /Türkiye*, 2009, § 128);
- Başkalarının suç unsuru teşkil eden eylemleri nedeniyle hayatı tehdit altında olan birini korumak için önleyici icrai tedbirler alma yükümlülüğü (*Opuz /Türkiye*, 2009, § 128).

Test: Bu önleyici tedbirleri alma yükümlülüğünün ortaya çıkması için yetkililerin, üçüncü bir kişinin suç eylemlerinden dolayı bir bireyin hayatına yönelik gerçek ve yakın bir tehlikenin varlığını bildiğinin veya bilmeleri gerektiğinin ve makul şekilde değerlendirildiğinde, bu tehlikeyi önlemesi beklenebilecek yetkileri dâhilindeki tedbirleri almakta kusur ettiklerinin ortaya konulması gerekir (*Kurt /Avusturya* [BD], 2021, § 158).

Bu testin ilk adımı, yetkililerin aile içi şiddet iddialarına hızlıca cevap vermelerini gerektirir. Yetkililer, müstakil, proaktif ve kapsamlı bir risk analizi yaparak bir ya da daha fazla aile içi şiddet mağdurunun hayatına yönelik gerçek ve yakın bir tehlike olup olmadığını tespit etmelidir. Riskin gerçekliği ve yakınlığı, aile içi şiddet vakalarının öznel bağlamları dikkate alınarak değerlendirilmelidir.

Eğer risk değerlendirmesinin sonucu mağdurların hayatına yönelik gerçek ve yakın bir tehlikenin mevcut olduğunu gösteriyorsa, yetkililerin karşı karşıya olunan risk bakımından yeterli ve orantılı önleyici icrai tedbirler almasını zorunlu kılan testin ikinci adımının yerine getirilmiş olması gerekmektedir (*Kurt /Avusturya* [BD], 2021, § 190).

¹ Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Mahkeme'yi bağlamaz.

2. Madde usul yönü:

- Bireylerin başka bireylerin güç kullanması sonucunda hayatını kaybettiği durumları soruşturma yükümlülüğü (*Branko Tomašić ve Diğerleri /Hrvatistan*, 2009, § 62, ve *Tkheldze /Gürcistan*, 2021, § 50).

Önemli örnekler

- *Kurt /Avusturya* [BD], 2021 – Mahkeme, aile içi şiddet bağlamında başka bir bireyin suç unsuru teşkil eden eylemleri nedeniyle hayatı risk altında olan bir bireyi korumak için alınması gereken önleyici icrai tedbirlerin kapsamını belirginleştirdi ve içeriğini geliştirdi;
- *Opuz /Türkiye*, 2009 – Mahkeme, ilk defa bir aile içi şiddet davasında 14. Maddenin ihlal edildiği sonucuna vardı;
- *Talpis /İtalya*, 2017 – Mahkeme, aile içi şiddet bağlamında uygulanan “gerçek ve yakın risk” testini detaylandırdı (§ 122).

Sözleşme'nin diğer maddeleri kapsamında aile içi şiddet

Aile içi şiddet bağlamında, Sözleşme'nin 2, 3 ve 8. Maddeleri arasında doğal bir ilişki vardır. Bu maddeler, bireyleri fiziksel ve ruhsal bütünlüğün ihlal edilmesinden korumayı amaçlar.

Önemli örnekler:

- *Volodina /Rusya* - (3 ve 14. Maddelerle ilgili) aile içi şiddet bağlamında 3 ve 14. Maddeler ile ilgili içtihat ilkelerinin kapsamlı bir değerlendirmesini sunar. Mahkeme, 14. Madde kapsamındaki ispat külfetini irdelerken, eğer büyük ölçekli yapısal bir ön yargının varlığı bir kez kanıtlanmışsa, münferit bir başvuranın kendisinin de bir ön yargı mağduru olduğunu kanıtlama mecburiyetinde olmadığı sonucuna varmıştır (bkz. §§ 111-114).
- *Galović /Hrvatistan*, 2021 – (7 No.lu Protokol'ün 4. Maddesiyle ilgili) Mahkeme, *A ve B /Norveç* [BD], 2016, §§ 130-132, davasında paralel yargılamalara ilişkin oluşturulan ilkeleri, aile içi şiddet bağlamında uygulamıştır. Mahkeme, söz konusu adi suç yargılaması ile ceza yargılamasının hem bireysel eylemlerin hem de devam eden yapısal aile içi şiddetin etkili, orantılı ve caydırıcı bir şekilde cezalandırılmasını mümkün kılan uyumlu ve orantılı bir bütün oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır (bkz. §§ 116 ve 123).

Örneğin bkz.:

- *N. /İsveç*, 2010 – sınır dışı edilme durumunda aile içi şiddete maruz kalma riski (3. Madde);
- *M. ve M. /Hrvatistan*, 2015- reşit olmayan bir küçüğün maruz kaldığı aile içi şiddet (3 ve 8. Maddeler);
- *Halduova /Slovakya*, 2010 – aile içi şiddet tehdidi (8. Madde);
- *Volodina /Rusya (no. 2)*, 2021 – aile içi şiddet bağlamında siber şiddet (8. Madde).

Genel ilkelerin özeti

- 2. Madde kapsamındaki genel ilkelerin özeti için bkz. *Kurt /Avusturya* [BD], 2021, §§ 157-190).
- 2 ve 3. Maddeler kapsamındaki genel ilkelerin özeti için bkz. *Talpis /İtalya*, 2017, §§ 95-106;
- 8. Madde kapsamında genel ilkelerin özeti için bkz. *A. /Hrvatistan*, 2010, §§ 58-60;
- 14. Madde kapsamında genel ilkelerin özeti için bkz. *Volodina /Rusya*, 2019, §§ 109-114.

Diğer referanslar

Diğer ana temalar:

- [Şiddet yoluyla ayrımcılık \(14. Madde\)](#)

Araştırma raporları:

- [2, 3 ve 14. Maddeler Kadına karşı şiddete ilişkin AİHM içtihadında adalete eşit erişim](#)

Basın bildirimleri:

- [Aile içi şiddet İNG / FRA](#)
- [Kadına karşı şiddet İNG / FRA](#)

Diğer:

- [İstanbul Sözleşmesi](#) (Avrupa Konseyi “Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Sözleşme” internet sayfası).

ÖNEMLİ İÇTİHAT REFERANSLARI

Önde gelen davalar

- *Opuz /Türkiye*, no. 33401/02, AİHM 2009 (2., 3. ve 14. Maddeler ihlal edilmiştir);
- *Kurt /Avusturya* [BD], no. 62903/15, 15 Haziran 2021 (2. Madde ihlal edilmemiştir).

2. Madde kapsamındaki diğer davalar:

- *Kontrová /Slovakya*, no. 7510/04, 31 Mayıs 2007 (2. ve 13. Maddeler ihlal edilmiştir);
- *Branko Tomašić ve Diğerleri /Hrvatistan*, no. 46598/06, 15 Ocak 2009 (2. Madde ihlal edilmiştir);
- *Durmaz /Türkiye*, no. 3621/07, 13 Kasım 2014 (2. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir);
- *Civek /Türkiye*, no. 55354/11, 23 Şubat 2016 (2. Madde ihlal edilmiştir);
- *Halime Kılıç /Türkiye*, no. 63034/11, 28 Haziran 2016 (2. ve 14. Maddeler ihlal edilmiştir);
- *Talpis /İtalya*, no. 41237/14, 2 Mart 2017 (2, 3 ve 14. Maddeler ihlal edilmiştir);
- *Penati /İtalya*, no. 44166/15, 11 Mayıs 2021 (2. Madde esas yönünden kabul edilemez; 2. Madde usul yönünden ihlal edilmemiştir);
- *Tkheldze /Gürcistan*, no. 33056/17, 8 Temmuz 2021 (14. Madde ile bağlantılı olarak 2. Madde usul ve esas yönlerinden ihlal edilmiştir).

Sözleşme'nin diğer Maddeleri kapsamında aile içi şiddet:

- *Bevacqua ve S. /Bulgaristan*, no. 71127/01, 12 Haziran 2008 (8. Madde ihlal edilmiştir);
- *E.S. ve Diğerleri /Slovakya*, no. 8227/04, 15 Eylül 2009 (3. ve 8. Maddeler ihlal edilmiştir);
- *A. /Hrvatistan*, no. 55164/08, 14 Ocak 2010 (8. Madde ihlal edilmiştir);
- *Halduova /Slovakya*, no. 2660/03, 30 Kasım 2010 (8. Madde ihlal edilmiştir);
- *Kalucza /Macaristan*, no. 57693/10, 24 Nisan 2012 (8. Madde ihlal edilmiştir);
- *Valiulienė /Litvanya*, no. 33234/07, 26 Mart 2013 (3. Madde ihlal edilmiştir);
- *Eremia /Moldova Cumhuriyeti*, no. 3564/11, 28 Mayıs 2013 (3. Madde ihlal edilmiştir, birinci başvuranla ilgili olarak 14. Madde ve ikinci ve üçüncü başvuranlarla ilgili olarak 8. Madde ihlal edilmiştir);
- *B. /Moldova Cumhuriyeti*, no. 61382/09, 16 Temmuz 2013 (3. ve 8. Maddeler ihlal edilmiştir);
- *Mudric /Moldova Cumhuriyeti*, no. 74839/10, 16 Temmuz 2013 (3. Madde ihlal edilmiştir ve 14. Madde ile bağlantılı olarak 3. Madde ihlal edilmiştir);
- *T.M. ve C.M. /Moldova Cumhuriyeti*, no. 26608/11, 28 Ocak 2014 (14. Madde ile bağlantılı olarak 3. Madde ihlal edilmiştir);
- *M. ve M. /Hrvatistan*, no. 10161/13, AİHM 2015 (özetler) (3. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir ve birinci başvuranla ilgili olarak 3. Madde esas yönünden ihlal edilmemiştir; ikinci başvuranla ilgili olarak 8. Madde ihlal edilmemiştir; birinci başvuranla ilgili olarak 8. Madde ihlal edilmiştir; ikinci başvuranla ilgili olarak 8. Madde ihlal edilmiştir (velayet yargılamasının uzunluğu));
- *M.G. /Türkiye*, no. 646/10, 22 Mart 2016 (14. Maddeyle bağlantılı olarak 3. Madde ihlal edilmiştir);
- *Bălşan /Romanya*, no. 49645/09, 23 Mayıs 2017 (14. Madde ile bağlantılı olarak 3. Madde ihlal edilmiştir);
- *Ž.B. /Hrvatistan*, no. 47666/13, 11 Temmuz 2017 (8. Madde ihlal edilmiştir);

- *Volodina /Rusya*, no. 41261/17, 9 Temmuz 2019 (14. Madde ile bağlantılı olarak 3. Madde ihlal edilmiştir);
- *Buturugă /Romanya*, no. 56867/15, 11 Şubat 2020 (3 ve 8. Maddeler ihlal edilmiştir);
- *Volodina /Rusya (no. 2)*, no. 40419/19, 14 Eylül 2021 (8. Madde ihlal edilmiştir);
- *Galović /Hırvatistan*, no. 45512/11, 31 Ağustos 2021 (7 No.lu Protokol'ün 4. Maddesi ihlal edilmemiştir).